

Τα επόμενα βήματα

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Του **ΘΑΝΑΣΗ Κ. ΤΣΙΤΣΑ**
Ανταπόκριση, Νέα Υόρκη

Πρόσκληση στον Λευκό Οίκο αναμένει ο Τούρκος Πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, μετά την εξομάλυνση των αμερικανoturκικών σχέσεων, εν μέσω διαρροών και δημοσιευμάτων ότι υπάρχει πρόθεση της Αγκυρας για απομάκρυνση των ρωσικών πυραύλων S-400, ώστε να ανοίξει ο δρόμος για την επανένταξή της στο πρόγραμμα των μαχητικών F-35 στο μέλλον.

Ορισμένοι Αμερικανοί αναλυτές ερμηνεύουν αυτή τη συμφωνία ως ένδειξη σημαντικής βελτίωσης των σχέσεων των ΗΠΑ με την Τουρκία. Η είσοδος της Σουηδίας στο ΝΑΤΟ μπορεί να προμηνύει μια περίοδο αναθέρμανσης των δεσμών μεταξύ Αγκυρας και Δύσης και να σηματοδοτήσει τη στενότερη ευθυγράμμιση της Τουρκίας με τα βασικά μέλη της Συμμαχίας σε όλα τα θέματα. Σημειώνεται ότι ο Τζο Μπάιντεν είναι ο μόνος Πρόεδρος των ΗΠΑ που δεν έχει προσκαλέσει τον Ερντογάν στον Λευκό Οίκο, κάτι που επιδιώκει επίμονα η τουρκική ηγεσία ως επιστέγασμα των διπλωματικών ελιγμών της.

«Αναζωογόνηση»

Η αναπληρώτρια υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Βικτόρια Νούλαντ περιέγραψε τη συμφωνία για τα F-16 ως έναν τρόπο «να αναζωογονηθεί το ευρύτερο φάσμα της σχέσης». Μίλησε για συνεχιζόμενες προσπάθειες να παράγει η Τουρκία πυρομαχικά διαμετρήματος 155 χιλιοστών για την Ουκρανία και υπογράμμισε την ετοιμότητα των ΗΠΑ να καλωσορίσουν την Τουρκία ξανά στο πρόγραμμα των F-35, από το οποίο είχε εκδιωχθεί μετά την αγορά του ρωσικού συστήματος S-400, κάτι που ώθησε την Ουάσιγκτον να επιβάλει κυρώσεις στην αμυντική βιομηχανία της Τουρκίας το 2020.

Ο Αμερικανός γεροστιαστής Κρις Μέρφι, κατά τη διάρκεια επίσκεψής του στην Τουρκία, δήλωσε την περασμένη Τετάρτη ότι, μετά την έγκριση της ένταξης της Σουηδίας στο ΝΑΤΟ, υπάρχει σημαντική δυναμική στις σχέσεις μεταξύ των ΗΠΑ και της Τουρκίας, από την οποία αμφότερες μπορούν να επωφεληθούν. Οι σχέσεις μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας είναι εδώ και καιρό τεταμένες, εξαιτίας ζητημάτων που αφορούν από την αγορά των ρωσικών πυραυλικών αμυντικών συστημάτων S-400 από την Τουρκία έως την υποστήριξη των ΗΠΑ προς μια κουρδική πολιτοφυλακή στη Συρία, την οποία η Αγκυρα θεωρεί τρομοκρατική οργάνωση, καθώς και ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Εταιρική σχέση

Ο Κρ. Μέρφι και ο γεροστιαστής Τζιν Σαχίν συναντήθηκαν με τον Ερντογάν και τον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών Χακάν Φιντάν, επισημαίνοντας ότι αυτή είναι μια στιγμή σημαντικής δυναμικής για την εταιρική σχέση ΗΠΑ - Τουρκίας, με πολλά θέματα στα οποία μπορούν να προσπαθήσουν να επωφεληθούν, σε μια περίπλοκη συμμαχία με μεγάλες διακυμάνσεις.

Και οι δυο γεροστιαστές αποκάλυψαν ότι η Ρωσία και η Ουκρανία βρέθηκαν στην κορυφή της ατζέντας των συνομιλιών, ιδίως η ανάγκη για στενότερη συνεργασία, «για να διασφαλιστεί ότι η Τουρκία δεν θα συνεχίσει να αποτελεί ένα μέρος όπου η Ρωσία μπορεί να παρακάμψει τις αμερικανικές κυρώσεις». Η αποκλειστική είδηση από διπλωματικές πηγές ήταν ότι η απειλή των ΗΠΑ να επιβάλουν κυρώσεις σε

Επί προεδρίας Μπάιντεν, ο Ερντογάν δεν έχει λάβει επίσημη πρόσκληση για επίσκεψη στον Λευκό Οίκο

Ο Ερντογάν έτοιμος για νέα παζάρια

Τα σενάρια για απομάκρυνση των ρωσικών πυραύλων S-400 και η πρόσκληση που αναμένει ο Τούρκος Πρόεδρος για επίσκεψη στον Λευκό Οίκο

χρηματοπιστωτικές εταιρείες που συναλλάσσονται με τη Ρωσία έχει «παγώσει» το ρωσοτουρκικό εμπόριο. Η Αγκυρα, από την πλευρά της, έχει δηλώσει ότι λαμβάνει μέτρα για να μην αποτελέσει καταφύγιο για την καταστρατήγηση των κυρώσεων.

«Ιστορικά, η Τουρκική Δημοκρατία ήταν ένα κρίσιμο μέλος του ΝΑΤΟ, δεδομένης της γεωστρατηγικής της θέσης, που εκτείνεται μεταξύ Ευρώπης και Ασίας και ελέγχει την πρόσβαση στη Μαύρη Θάλασσα», δήλωσε στο CNBC ο Χακάν Ακμπάς, ανώτερος σύμβουλος στην Albright Stonebridge Group. «Η χώρα

ελέγχει τα Στενά του Βοσπόρου, μια κρίσιμη θαλάσσια οδό για το παγκόσμιο εμπόριο τροφίμων και γεωργικών προϊόντων και για τη στρατιωτική εφοδιαστική αλυσίδα. Είναι επίσης ουσιαστικός εταίρος σε διάφορες στρατιωτικές επιχειρήσεις και αποστολές που λειτουργούν δίπλα στις ΗΠΑ, πιο πρόσφατα στο Αφγανιστάν», συμπλήρωσε. Όμως, η στρατηγική αξία της Τουρκίας για το ΝΑΤΟ υπερβαίνει τον στρατιωτικό της ρόλο. «Χρησιμοποιεί ως βασικός παίκτης στην περιφερειακή ασφάλεια, καθώς συνορεύει με τη Ρωσία, τη Συρία, το Ιράκ και το Ιράν, και ως χώρα διέλευσης για ενεργειακούς αγωγούς που είναι κρίσιμοι για τις παγκόσμιες αγορές», προσέθεσε ο Ακμπάς. «Αυτή η θέση δίνει στην Αγκυρα σημαντική μόχλευση στις συναλλαγές της με άλλα μέλη του ΝΑΤΟ, επιτρέποντάς της μεγαλύτερη ευχέρεια από ό,τι θα μπορούσαν να απολαμβάνουν μικρότερα ή λιγότερο στρατηγικά από απόψεως θέσης μέλη».

Προσανατολισμός

Το Στέιτ Ντιπάρτμεντ δεν παρερμηνεύει τον πραγματικό γεωπολιτικό προσανατολισμό της Τουρκίας. Αντίθετα, η συμφωνία και οι θερμές συνομιλίες επαναπροσέγγισαν σε άλλη βάση αντανακλούν τη βασικά συναλλακτική φύση της εξω-

Η είσοδος της Σουηδίας στο ΝΑΤΟ μπορεί να προμηνύει μια περίοδο αναθέρμανσης των δεσμών μεταξύ Τουρκίας και Δύσης

τερικής πολιτικής της Τουρκίας υπό τον Ερντογάν, έναν ηγέτη πρόθυμο να κοιτάξει ανατολικά, δυτικά, βόρεια και νότια, ακολουθώντας τις φιλοδοξίες του.

Η ηγεσία της Τουρκίας βασιζόταν στην υπόθεση ότι το τρέχον διεθνές σύστημα βρίσκεται σε οριακό σημείο και πως η παγκόσμια τάξη πραγμάτων υπό την ηγεσία της Δύσης καταρρέει. Όπως και άλλες αναδυόμενες δυνάμεις, η Τουρκία άρχισε να επαναπροσδιορίζει τη στάση της, επιλέγοντας τη μέση πορεία μέσω μιας ευέλικτης εξωτερικής πολιτικής, αντί να βασίζεται στην προεπιλεγμένη σύγκλιση με τις ΗΠΑ και τους δυτικούς συμμάχους της.

Στο μεταξύ, οι ΗΠΑ αντιστάθμισαν επίσης την εμπάθυνση της συνεργασίας τους με εναλλακτικούς περιφερειακούς παράγοντες, όπως η Ελλάδα και η Ρουμανία. Ταυτόχρονα, η κυβέρνηση Μπάιντεν περιόρισε τη δέσμευσή της σε υψηλό επίπεδο με την Τουρκία, φαινομενικά ως απάντηση στη συμπεριφορά και στις πολιτικές του Ερντογάν. Μετά την πώληση των F-16, η σχέση αρχίζει να αλλάζει προς το καλύτερο.

Η αμερικανoturκική συνεργασία θα συνεχίσει να επηρεάζεται από το εκκρεμές αποτέλεσμα των γεωπολιτικών εξελίξεων, αλλά οι δύο χώρες έχουν τώρα μια νέα βάση για να ξαναχτίσουν τη σχέση τους. Όμως, κάποια ζητήματα, όπως οι διαφορές μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, θα μπορούσαν να εκτροχιάσουν μια ομαλή πορεία. Σύμφωνα με τον Χ. Ακμπάς, «ο δυναμικός χαρακτήρας της γεωπολιτικής σημαίνει ότι, ενώ ορισμένες διαφορές μπορεί να επιλυθούν προσωρινά ή να αποκλιμακωθούν, ενδέχεται να επανεμφανιστούν ως σημαντικές προκλήσεις για τη συνοχή των συμμαχιών».